

Studijní obor: Pravěká a raně středověká archeologie

Římsko-germánské vztahy a kontakty ve světle nálezů předmětů římské provenience v Čechách, zvláště TERRY SIGILLATY

DIZERTAČNÍ PRÁCE

Mgr. Jakub Halama

Abstrakt

Dizertační práce se zabývá daným tématem především na základě nálezů terry sigillaty v Čechách. V 1. části katalogu (jisté nálezy) je evidováno 103 kusů sigillaty (celkem ale 112 zlomků a celých nádob) z 52 lokalit a ve 2. části (nejisté či nerevidované nálezy) dalších 23-24 ks z 15 lokalit. V drtivé většině pochází sigillata z germánských sídlišť, které jsou rozprostřeny ve všech hlavních oblastech známého osídlení doby římské, zajímavé jsou doklady z jihozápadních Čech. Z určitelné sigillaty 1.- 3. stol. zaujímá největší podíl zboží z Rheinzabernu (41 %) a ze střední Galie (35,9 %); keramika z Westerndorfu je již zastoupena méně (7,7 %) a nálezy sigillaty z jižní Galie, Trevíru, Heiligenbergu a Pfaffenhofenu jsou ojedinělé. Tato skladba nálezů se nejvíce blíží lokalitám v provincii Norikum. Odtud přicházela sigillata přes jižní Čechy a Moravu, další směr byl z Raetie přes JZ Čechy. Výrobky z 1. – 1. pol. 2. stol. se v Čechách vyskytují velmi málo, největší přísun lze datovat od 2. pol. 2. do konce 1. třetiny až pol. 3. stol. Tvarově převládají reliéfní mísy Drag. 37, více kusy též Drag. 18/31, 31 a 33. Zajímavá zjištění přineslo zpracování pozdní sigillaty 4. - 5. stol. (argonské a severoafrické produkce) – nálezy argonské sigillaty se koncentrují v širší oblasti Pražské kotliny a část lze spojovat s kontexty vinařické kulturní skupiny 5. stol.

Detailní analýza výjimečného nálezu celé mísy z Neratovic a jeho kontextů ukazuje spíše na nestandardní přísun v období kolem markomanských válek a nestandardní uložení (hrob?). Zvyk ukládání sigillaty do hrobu je v Čechách cizí, pro ojedinělé případy jsou hledána konkrétní vysvětlení. V hrobech doby stěhování národů a v mladších kontextech měnila sigillata původní funkci (nejčastěji zlomky upraveny na závěsky či jiné předměty). Většina datovatelných sídlištních objektů s nálezem určitelné sigillaty nevykazuje o mnoho mladší dataci než její výroba. K imitacím sigillaty v germánské keramice docházelo, ale je prokazatelná v menší míře než bychom očekávali. V rámci dalších druhů předmětů římské provenience skýtá nejlepší srovnání provinciální spotřební keramika.

Většina sledovaných aspektů byla široce porovnávána s dalšími oblastmi barbarika.